

ĆWICZENIE 8: ANALITYCZNE WYKORZYSTYWANIE ZMIENNOPRĄDOWYCH I PULSOWYCH TECHNIK WOLTAMPEROMETRYCZNYCH.

Cel ćwiczenia:

Celem ćwiczenia jest zapoznanie się z teorią i możliwościami analitycznego wykorzystywania technik woltamperometrycznych stało- i zmiennoprądowych. Zapoznanie się z przebiegiem cyklicznych krzywych woltamperometrycznych rejestrowanych w roztworach zawierających kilka depolaryzatorów.

Aparatura:

Zestaw do rejestracji i opracowania krzywych elektroanalitycznych.

Elektrody:

Elektroda złota jako elektroda robocza WE,
Elektroda kalomelowa jako elektroda odniesienia REF.,
Elektroda platynowa jako elektroda pomocnicza CE.

Elektrolit podstawowy:

roztwór 0.1M NH_4NO_3 i 0,01M HNO_3

Wykonanie ćwiczenia:

1. Przygotowanie elektrody roboczej. Elektrode złotą oszlifować przez 1 minutę na papierze o odpowiedniej ziarnistości. Następnie dokładnie opłukać.
2. Uruchomić program EC-Lab.
3. Do naczynka elektrolitycznego wlać 20 ml elektrolitu podstawowego. Umieścić w naczynku elektrody i podłączyć je do potencjostatu: roboczą WE (czerwony kabelek), pomocniczą CE (niebieski kabelek) i odniesienia REF (biały kabelek). Odtleniać argonem 15 min. Zarejestrować krzywe zgodnie z instrukcją zamieszczoną poniżej.
4. Dodać 2ml 0.01M roztworu As^{3+} . Odtleniać argonem 10 min. Zarejestrować krzywe zgodnie z instrukcją zamieszczoną poniżej.
6. Do naczynka elektrolitycznego dodać 1ml 0.01M roztworu Cu^{2+} . Odtleniać argonem 10 min. Zarejestrować krzywe woltamperometryczne (CV, ACV, DPV, SWV, NPV) dla mieszaniny As^{3+} i Cu^{2+} , tak jak dla pojedynczego kationu.
8. Ponownie zarejestrować krzywą DPV przy $\text{PH} = 10$ mV i 40 mV.

Porównanie technik woltamperometrycznych:

- Cyclic voltammetry CV- woltamperometria cykliczna
- Alternating current voltammetry ACV- woltamperometria sinusoidalna (prądu zmiennego)
- Differential pulse voltammetry DPV- woltamperometria pulsowa różnicowa
- Square wave voltammetry SWV- woltamperometria fali prostokątnej
- Normal pulse voltammetry NPV- woltamperometria normalna pulsowa

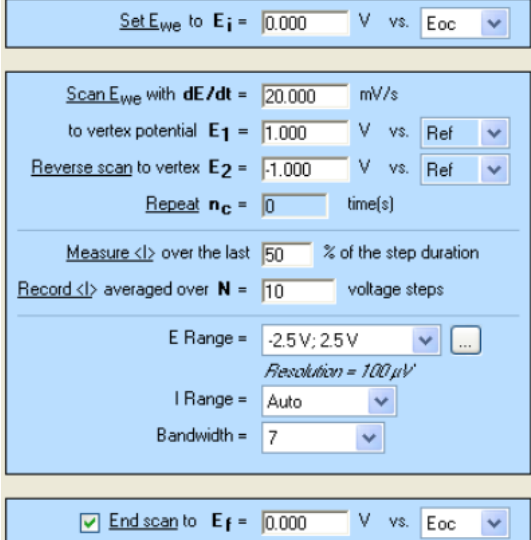
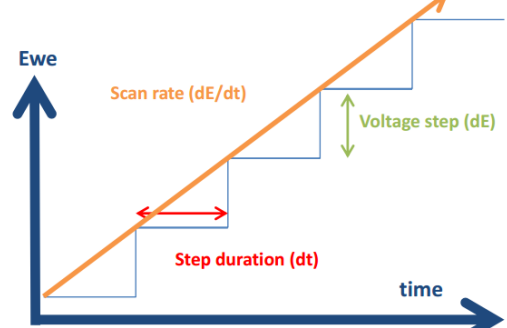
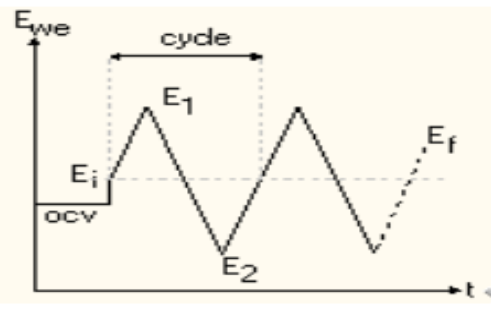
Rejestracja krzywych:

1. Z menu wybrać Experiment: otworzyć New. Otworzy się okno z wyborem techniki elektroanalizy (INSERT TECHNIQUES).
2. Wybrać technikę woltamperometryczną (VOLTAMPEROMETRIC TECHNIQUES). Zatwierdzić OK.
3. Dla poszczególnych technik ustawić w oknie pomiarowym (rys.1) następujące parametry:

Wszystkie potencjały wyrażone są względem elektrody odniesienia REF

WOLTAMPEROMETRIA CYKLICZNA - CYCLIC VOLTAMMETRY

12. Ustawić w oknie pomiarowym (rys.1) następujące parametry

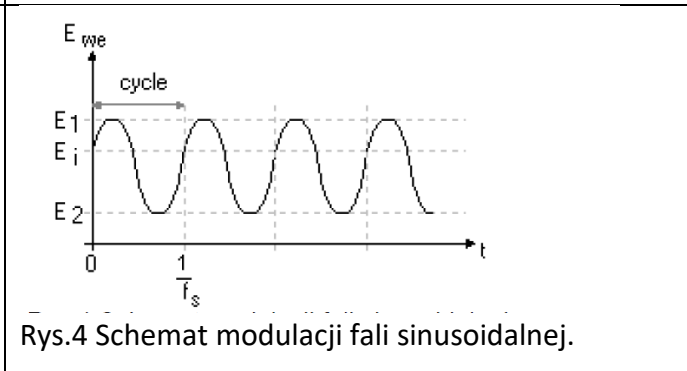
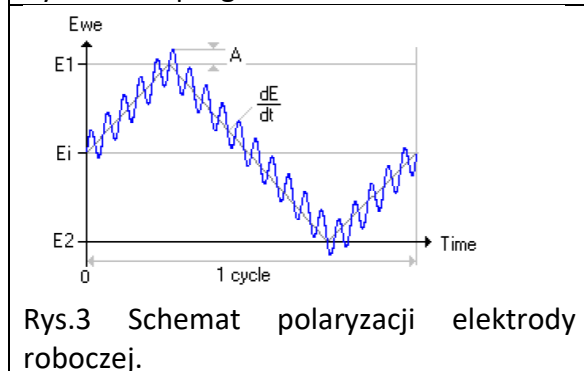
<p>Rys.1 Okno programu w technice CV.</p> <p>Set E_{we} to $E_i = 0.000$ V vs. E_{oc}</p> <p>Scan E_{we} with $dE/dt = 20.000$ mV/s to vertex potential $E_1 = 1.000$ V vs. Ref</p> <p>Reverse scan to vertex $E_2 = -1.000$ V vs. Ref</p> <p>Repeat $n_c = 0$ time(s)</p> <p>Measure <I> over the last 50 % of the step duration</p> <p>Record <I> averaged over $N = 10$ voltage steps</p> <p>E Range = -2.5 V; 2.5 V Resolution = 100 μV</p> <p>I Range = Auto</p> <p>Bandwidth = 7</p> <p>☒ End scan to $E_f = 0.000$ V vs. E_{oc}</p>	<p>E_i – potencjał początkowy (spoczynkowy): 0,900 V dE/dt – szybkość polaryzacji [mV/s]: 100mV/s E_1 – potencjał startu: -0,400 V E_2 – potencjał zawracania: 0.90V E_f – potencjał końcowy: -0,400 V n_c – ilość powtórzeń cyklu: 0 Nie zaznaczać cyklu powrotnego (End scan to E_f)</p>
	

WOLTAMPEROMETRIA SINUSOLDALNA (PRĄDU ZMIENNEGO) – ALTERNATING CURRENT VOLTAMMETRY

13. Ustawić w oknie (rys.2) następujące parametry:

<p>Set E_{we} to E_i = 0,000 V vs. Ref</p>	<p>E_i – potencjał początkowy (spoczynkowy): 0,900 V</p>
<p>Scan E_{we} with dE/dt = 10,000 mV/s to vertex potential E_1 = 1,000 V vs. Ref</p>	<p>dE/dt – szybkość polaryzacji [mV/s]: 100mV/s</p>
<p>Add a sinusoidal signal to the potential scan with frequency f_s = 10,000 Hz and amplitude A = 10,000 mV</p>	<p>E_1 – potencjał startu: -0,400 V</p>
<p>☒ Reverse scan to vertex E_2 = 0,000 V vs. Ref</p>	<p>E_2 – potencjał zawracania: 0.900V</p>
<p>Repeat n_c = 0 time(s)</p>	<p>n_c – ilość powtórzeń cyklu: 0</p>
<p>Record every dt = 0,001 0 s and dl = 0,000 mA</p>	<p>f_s – częstotliwość: 10Hz</p>
<p>E Range = -2.5V; 2.5V Resolution = 100 μV</p>	<p>A – amplituda: 20mV</p>
<p>I Range = Auto</p>	
<p>Bandwidth = 7</p>	
<p>Reverse scan towards E_i</p>	

Rys.2 Okno programu w technice ACV.

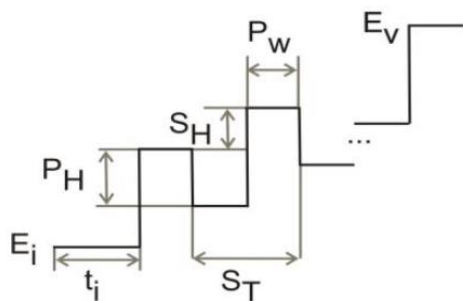

WOLTAMPEROMETRIA PULSOWA RÓŻNICOWA - DIFFERENTIAL PULSE VOLTAMMETRY

14. Ustawić w oknie (Rys.5) następujące parametry:

<p>Set E_{we} to E_i = <input type="text" value="0.200"/> V vs. <input type="text" value="Eoc"/></p> <p>for t_i = <input type="text" value="0"/> h <input type="text" value="0"/> mn <input type="text" value="10.000 0"/> s</p>	<p>E_i – potencjał początkowy (spoczynkowy): -0,400 V</p>
<p>Scan E_{we} from E_i to E_v = <input type="text" value="0.500"/> V vs. <input type="text" value="Eoc"/></p> <p>with pulses height P_H = <input type="text" value="2.5"/> mV</p> <p>pulses width P_W = <input type="text" value="100.0"/> ms</p> <p>step height S_H = <input type="text" value="5.0"/> mV</p> <p>step time S_T = <input type="text" value="500.0"/> ms</p> <p>average I over the last <input type="text" value="20"/> % of each step (100 points)</p> <p>scan rate = 10.000 mV/s number of points ~ 282</p> <p>E Range = <input type="text" value="-2V; 2V"/> ...</p> <p>Resolution = 100 μV</p> <p>I Range = <input type="text" value="10 mA"/></p> <p>Bandwidth = <input type="text" value="7"/></p>	<p>t_i - czas utrzymywania przy potencjale E_i: 0.075s</p> <p>E_v – potencjał zawracania: 0.900V</p> <p>Parametry pulsu:</p> <p>P_H - 10mV</p> <p>P_W – 50ms</p> <p>S_H – 10 mV</p> <p>S_T – 100ms</p> <p>Nie zaznaczać cyklu powrotnego (reverse scan)</p>
<p>☐ Reverse scan to E_f = <input type="text" value="0.000"/> V vs. <input type="text" value="Ref"/></p>	

Rys.5 Okno programu w technice DPV.

Rys.6 Schemat polaryzacji elektrody roboczej.

WOLTAMPEROMETRIA FALI PROSTOKĄTNEJ – SQUARE WAVE VOLTAMMETRY

15. Ustawić w oknie (rys.7) następujące parametry:

	<p>E_i – potencjał początkowy (spoczynkowy): -0.400V</p> <p>t_i – czas utrzymywania przy potencjale E_i: 0.075s</p> <p>E_v – potencjał zawracania: 0.900V</p> <p>Parametry pulsu:</p> <p>P_H - 10mV</p> <p>P_W – 50ms</p> <p>S_H –10 mV</p> <p>Nie zaznaczać cyklu powrotnego (reverse scan)</p>
<p>Rys.7 Okno programu w technice SWV.</p>	
<p>Rys. 8 Schemat polaryzacji elektrody roboczej.</p>	

WOLTAMPEROMETRIA NORMALNA PULSOWA - NORMAL PULSE VOLTAMMETRY

16. Ustawić w oknie (rys.9) następujące parametry

<p>Set E_{we} to E_i = -0.500 V vs. Ref for t_i = 0 h 1 mn 0.000 0 s</p>	<p>E_i – potencjał początkowy (spoczynkowy): -0,400V t_i - czas utrzymywania przy potencjale E_i: 0.075s</p>
<p>Scan E_{we} from E_i to E_v = 0.500 V vs. Ref with pulses height P_H = 10.0 mV pulses width P_W = 25.0 ms step time S_T = 100.0 ms average I over the last 100 % of each step (125 points) scan rate = 100.000 mV/s number of points ~ 200 E Range = -2V; 2V Resolution = 100 μV I Range = 10 mA Bandwidth = 7</p>	<p>E_v – potencjał zawracania: 0.900V Parametry pulsu: P_H - 10mV P_W – 25ms S_T –100 mV</p>
<p>Rys.9 Okno programu w technice NPV.</p>	
	<p>Rys. 10 Schemat polaryzacji elektrody roboczej.</p>

17. Zatwierdzić ustawione parametry symbolem klucza w panelu Parameters setting.

18. Zarejestrować krzywe woltamperometryczne poprzez uruchomienie zielonej strzałki w panelu Parameters setting. Otworzy się okno, w którym należy podać ścieżkę, gdzie mają być zapisane krzywe. Należy zapisywać krzywe w folderze: Data/cw st 20xx/ nazwa pliku powinna zawierać skrót nazwy techniki i skład roztworu. W prawym panelu okna programu zaczną rejestrować się krzywe.

Opracowanie wyników:

Dokonać analizy pików redukcji na zarejestrowanych krzywych i wyniki przedstawić w tabeli:

	As ³⁺	As ³⁺ + Cu ²⁺	
	C=.....	As ³⁺ C=.....	Cu ²⁺ C=.....
CV- woltamperometria cykliczna	E _p =	E _p =	E _p =
	i _p =	i _p =	i _p =
ACV- woltamperometria sinusoidalna (prądu zmiennego)	E _p =	E _p =	E _p =
	i _p =	i _p =	i _p =
SWV- woltamperometria fali prostokątnej	E _p =	E _p =	E _p =
	i _p =	i _p =	i _p =
DPV- woltamperometria pulsowa różnicowa	A=	A=	A=
	E _p =	E _p =	E _p =
	i _p =	i _p =	i _p =
		A=	A=
		E _p =	E _p =
		i _p =	i _p =
NPV- woltamperometria normalna pulsowa	E _{1/2} =	E _{1/2} =	E _{1/2} =
	i _g =	i _g =	i _g =

Raport powinien zawierać:

1. Opis poznanych metod i porównanie ich możliwości.
2. Wskazanie możliwości zastosowania metod woltamperometrycznych w analizie jakościowej - identyfikacja pików.
3. Krótki opis przebiegu analizy.
4. Wyniki zamieszczone w tabeli.
5. Wnioski wynikające z porównania zarejestrowanych krzywych woltamperometrycznych.

Wymagania:

1. Woltamperometria: zmiennoprądowa sinusoidalna, zmiennoprądowa prostokątna, pulsowa normalna, pulsowa różniczkowa, pulsowa różnicowa.
6. W jaki sposób zmienia się przykładane napięcie w czasie w technikach zmiennoprądowych.
7. Od czego zależy rejestrowany prąd?
8. Sposoby eliminacji prądu pojemnościowego.
9. Kształt krzywych.
10. Czułość metod zmiennoprądowych.
11. Rozdzielczość metod zmiennoprądowych.
12. Kształt krzywych a odwracalność i nieodwracalność procesów elektrodowych.

LITERATURA:

1. Cygański A., *Metody elektroanalizy*
2. J. Wang, "Analytical Electrochemistry" New York 1994
3. A.J. Bard and L.R. Faulkner, "Electrochemical Methods Fundamentals and applications" Wiley, New York 1980
4. F. Scholz, "Electroanalytical Methods", Springer, Berlin Heidelberg 2010